

Приклад

У разі виплати у серпні 2019 року нарахованих за період із січня 2001 року по червень 2019-го включно, але не виплачених своєчасно грошових доходів сума компенсації нараховується з урахуванням величини приросту ІСЦ за період невиконання платежів для кожного місяця окремо. Сума компенсації нараховується і виплачується у тому самому місяці, у якому здійснюється виплата заборгованості.

Якщо нараховані, але не виплачені грошові доходи за березень 2012 року в сумі 950 грн і за вересень 2012-го в сумі 810 грн виплачуються в серпні 2019-го, то:

- приріст ІСЦ за період невиконання платежів за березень 2012-го, розрахований шляхом множення місячних ІСЦ (за даними Держстату), починаючи з квітня 2012 року і по липень 2019-го включно, становить 157,4 % (1,000 x 0,997 x 0,997 x 0,998 x 0,997 x 1,001 x 1,000 x 0,999 x 1,002 x 1,002 x 0,999 x 1,000 x 1,000 x 1,001 x 1,000 x 0,999 x 0,993 x 1,000 x 1,004 x 1,002 x 1,005 x 1,002 x 1,006 x 1,022 x 1,033 x 1,038 x 1,010 x 1,004 x 1,008 x 1,029 x 1,024 x 1,019 x 1,030 x 1,031 x 1,053 x 1,108 x 1,140 x 1,022 x 1,004 x 0,990 x 0,992 x 1,023 x 0,987 x 1,020 x 1,007 x 1,009 x 0,996 x 1,010 x 1,035 x 1,001 x 0,998 x 0,999 x 0,997 x 1,018 x 1,028 x 1,018 x 1,009 x 1,011 x 1,010 x 1,018 x 1,009 x 1,013 x 1,016 x 1,002 x 0,999 x 1,020 x 1,012 x 1,009 x 1,010 x 1,015 x 1,009 x 1,011 x 1,008 x 1,000 x 1,000 x 0,993 x 1,000 x 1,019 x 1,017 x 1,014 x 1,008 x 1,010 x 1,005 x 1,009 x 1,010 x 1,007 x 0,995 x 0,994 x 100 – 100); сума компенсації становить 1 495,30 грн (950 грн x 157,4 : 100);

x 1,009 x 1,011 x 1,010 x 1,018 x 1,009 x 1,013 x 1,016 x 1,002 x 0,999 x 1,020 x 1,012 x 1,009 x 1,010 x 1,015 x 1,009 x 1,011 x 1,008 x 1,000 x 1,000 x 0,993 x 1,000 x 1,019 x 1,017 x 1,014 x 1,008 x 1,010 x 1,005 x 1,009 x 1,010 x 1,007 x 0,995 x 0,994 x 100 – 100); сума компенсації становить 1 495,30 грн (950 грн x 157,4 : 100);

- приріст ІСЦ за період невиконання платежів за вересень 2012-го, розрахований шляхом множення місячних ІСЦ (за даними Держстату), починаючи з жовтня 2012-го і по липень 2019-го включно, становить 160,0% (1,000 x 0,999 x 1,002 x 1,002 x 0,999 x 1,000 x 1,000 x 1,001 x 1,000 x 0,999 x 0,993 x 1,000 x 1,004 x 1,002 x 1,005 x 1,002 x 1,006 x 1,022 x 1,033 x 1,038 x 1,010 x 1,004 x 1,008 x 1,029 x 1,024 x 1,019 x 1,030 x 1,031 x 1,053 x 1,108 x 1,140 x 1,022 x 1,004 x 0,990 x 0,992 x 1,023 x 0,987 x 1,020 x 1,007 x 1,009 x 0,996 x 1,010 x 1,035 x 1,001 x 0,998 x 0,999 x 0,997 x 1,018 x 1,028 x 1,018 x 1,009 x 1,011 x 1,010 x 1,018 x 1,009 x 1,013 x 1,016 x 1,002 x 0,999 x 1,020 x 1,012 x 1,009 x 1,010 x 1,015 x 1,009 x 1,011 x 1,008 x 1,000 x 1,000 x 0,993 x 1,000 x 1,019 x 1,017 x 1,014 x 1,008 x 1,010 x 1,005 x 1,009 x 1,010 x 1,007 x 0,995 x 0,994 x 100 – 100); сума компенсації становить 1 296 грн (810 грн x 160,0 : 100).

Загальна сума компенсації становить 2 791,30 грн (1 495,30 + 1 296,00 грн).

Олена КАНТЕРМАН, юрист

ПІДПРИЄМЕЦЬ ВТРАТИВ КНИГУ ОБЛІКУ ДОХОДІВ І ВИТРАТ: ЩО РОБИТИ?!

Підприємець втратив книгу обліку доходів і витрат (далі – книга). У зв'язку з такою втраченою у нього виник запитань.

1. Чи потрібно відновлювати загублену книгу?

Так, книгу відновлювати потрібно.

Підприємець, як і будь-який інший платник податків, зобов'язаний вести облік своїх доходів, витрат та інших показників, пов'язаних з визначенням об'єкта оподаткування. Така вимога передбачена п. 44.1 Податкового кодексу (далі – ПК).

Підприємці, які знаходяться:

- на загальній системі оподаткування – ведуть книгу обліку доходів і витрат, її форма затверджена наказом Міндоходів від 16.09.13 р. № 481 (п. 177.10 ПК);
- на єдиному податку – ведуть облік у відповідних книгах обліку, їх форми затверджені наказом Мінфіну від 19.06.15 р. № 579 (пп. 296.1.1, 296.1.2 ПК).

Підприємець повинен зберігати облікові документи протягом 1 095 днів, як це приписано в п. 44.3 ПК. У разі втрати документів він зобов'язаний їх відновити, про що прямо зазначено в п. 44.5 ПК. Якщо ж цього не зробити, тоді підприємцеві загрожує відповідальність (конкретно див. нижче відповідь на запитання 4).

❓ 2. Як правильно відновити книгу?

Алгоритм дій у разі втрати книги наведений у п. 44.5 ПК та п. 6.10 Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку, затвердженого наказом Міністерства фінансів від 24.05.95 р. № 88 (далі – Положення № 88). Згідно із цим алгоритмом підприємцеві потрібно виконати такі дії:

Крок 1. Письмово повідомити правоохоронні органи про зникнення книги (п. 6.10 Положення № 88).

Увага! Положення № 88 стосується тільки юридичних осіб, адже підприємці не ведуть бухоблік. Тому вимога про повідомлення стосується юросіб, а підприємці можуть це зробити на свій розсуд. Ніякої відповідальності за неподання повідомлення для них немає.

Якщо ви вирішите подати повідомлення, складіть письмову заяву, у якій зазначте обставини справи, і подайте її до поліції. А орган поліції повинен видати вам документ, що підтверджує подання такої заяви (ч. 2 ст. 60 Кримінального процесуального кодексу), наприклад довідку.

Крок 2. У 5-денний строк з дня втрати книги письмово повідомити орган ДФС за місцем свого обліку (абзац перший п. 44.5 ПК). Форма такого повідомлення законодавством не передбачена, тому складається повідомлення в довільній формі з докладним викладенням події.

Крок 3. Протягом 90 календарних днів з дня, що настає за днем повідомлення органу ДФС, необхідно відновити втрачену книгу (абзац другий п. 44.5 ПК).

Для того щоб відновити записи із втраченої книги, підприємцеві знадобиться нова книга,

яку потрібно зареєструвати в органі ДФС. Таким чином, разом з повідомленням органу ДФС про втрату книги **подавайте на реєстрацію нову книгу**, а для підтвердження факту втрати книги можете додати копію довідки з правоохоронного органу (за наявності такої).

❓ 3. Чи треба повідомляти орган ДФС про те, що книга відновлена?

Про те, що книга (записи в ній) відновлена, повідомляти орган ДФС не потрібно, законодавство це не вимагає. Проте **ДФС рекомендує це зробити** (див. Індивідуальну податкову консультацію від 22.08.17 р. № 1701/6/99-99-14-03-03-15/ІПК).

❓ 4. Яка відповідальність загрожує підприємцеві за втрату книги?

У разі втрати книги до підприємця можуть застосувати:

- **фінансову відповідальність** – штраф на підставі ст. 121 ПК у розмірі 510 грн, а в разі повторного порушення, допущеного протягом року, штраф становитиме 1 020 грн;
- **адміністративну відповідальність** на підставі ст. 164¹ КУпАП – тут штраф становитиме від 3 до 8 НМДГ (від 51 до 136 грн), а при повторному правопорушенні, допущеному протягом року, – від 5 до 8 НМДГ (від 85 до 136 грн).

Роз'яснення ДФС з питання відповідальності можна знайти в ЗІР:

- категорія 104.13 (для підприємців-загальносистемників);
- категорія 107.07 (для підприємців-єдинників).

На завершення хочемо зауважити, що раніше в таких ситуаціях органи ДФС застосовували до підприємців також штрафи, передбачені Указом Президента від 12.06.95 р. № 436/95, розцінюючи відсутність книги обліку доходів і витрат як неоприбуткування готівки (штраф у 5-кратному розмірі неоприбуткованої суми). Наразі цей указ скасовано, і цей серйозний штраф сьогодні не загрожує підприємцям. Проте не варто вабити себе надіями, адже не за горами прийняття нового закону, який напевно заповнить цей пропуск законодавства (про відповідний законопроект ми писали в «БАЛАНСІ», 2019, № 59, с. 10). Про всі зміни в законодавстві ми неодмінно відразу ж вас проінформуємо.